

VIERDE WERELDBLAD

PB-PPIB-16019
BELGIE(N)-BELGIQUE

ATD = All Together for Dignity / Agir Tous pour la Dignité / Samen voor waardigheid
www.atd-vierdewereld.be / Nr. 195 / juni 2016 / Verschijnt vier maal per jaar

06

OVER ONMACHT,
BEMIDDELING EN
PRINCIPEZAKEN

08 IN BEWEGING
BLIJVEN

11 HOE ATD VIERDE WERELD
IN TANZANIA KWAM

VIERDE WERELDBLAD

Uitgave van de Beweging
ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Verantwoordelijk uitgever:

Marijke Decuypere
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld

Voor giften van 40 euro of meer per jaar ontvangt u een fiscaal attest.

IBAN: BE89 0000 7453 3685
BIC: BPOTBEB1

U kan ATD Vierde Wereld
ook opnemen in uw testament.
Bij een duolegaat gaat een deel van
uw bezit naar uw erfgenamen en een
ander deel naar ATD Vierde Wereld.
De successierechten zijn dan lager
en worden betaald door
ATD Vierde Wereld.

EDITO

HEFBOOM

“Geef me een hefboom en een steunpunt en ik til de wereld op”, zei Archimedes.

Is er een steunpunt van waaruit we de armoede kunnen uitroeien? Joseph Wresinski had een sterk idee: armoede is een schending van mensenrechten, en omdat mensenrechten in onze landen van toepassing zijn, ligt daar het steunpunt.

Kan je beroep doen op een recht of ben je afhankelijk van liefdadigheid? Het is een radicaal verschil. Als je een recht kan doen gelden, kijk je de ander aan van gelijke tot gelijke. De hand ophouden en de blik neerslaan, daar groeit niemand van, noch wie smeekt, noch wie geeft.

Maar laten we voorzichtig zijn. Zowel in ons land als in andere Europese landen begint het steunpunt te wankelen. Basisrechten, ook deze die de bestaanszekerheid moeten garanderen, worden gekoppeld aan voorwaarden. Wie een leefloon ontvangt, moet geactiveerd worden en daarom op voorhand een contract tekenen waarin sancties een sleutelrol hebben. De federale overheid wil het voortaan zo: geen bestaansmiddelen voor wie de voorwaarden niet respecteert. Alsof het niet uitmaakt dat mensen dan nog dieper wegzakken.

Zij die nu al verbannen zijn naar zones van wetteloosheid kunnen getuigen van onmenselijke en vernederende behandelingen: duizenden gezinnen die elk jaar uit huis gezet worden, ouders van wie het bestaan zo onzeker is dat hun kinderen worden weggehaald, werknemers die voor altijd afgeschreven zijn op de arbeidsmarkt, vreemdelingen zonder papieren.

Je vasthouden aan rechten die afbrokkelen en toch rechtop blijven staan, makkelijk is het niet. Bernadette Cornuau was een van de eerste volontairs van ATD Vierde Wereld. Ze voelde aan dat de kwetsbare gezinnen waarmee ze haar leven verbonden had, niet de kracht hadden om hun rechten te doen gelden als ze er alleen voor stonden. Bij het Steunpunt armoedebestrijding investeren mensen in armoede en beroepsmensen in een dialoog. Zo leggen ze de vinger op rechten die verpletterd worden. Hun inzet is een hefboom.

Georges de Kerchove

WIE LANG ZOEKT, VINDT

“Ik verzekeer je: het was uitputtend”, vertrouwt Willy me toe. Drie maanden geleden verloor Willy zijn woning en kwam hij op straat te staan. “Iedere dag ging ik langs immokantoren en liep ik door de straten op zoek naar affiches “Te huur”. Ik reageerde op alle advertenties. Ik had geluk en kon een eigenaar overtuigen naar mij te luisteren. Die begreep dat ik even pech had in mijn leven. Hij wilde mij de kans geven opnieuw te beginnen.”

Drie maanden op straat moeten leven en dan over geluk spreken, het lijkt bizar. Toch heeft Willy gelijk, want Simone had meer pech. Zij kon haar huur niet meer betalen en werd dakloos. Ook zij zocht heel intensief naar een woning. “Eigenaars vroegen mij te bewijzen dat ik de laatste drie maanden mijn huur betaalde. Dan wist ik meteen dat ik naar die woning kon fluiten.” Buiten overleven in de winter is geen pretje. “Bij het begin van de maand kreeg ik mijn uitkering en daarmee kocht ik mij dan een railpass. Zo kon ik een lange treinrit maken en zat ik uren in de warmte.” De zoektocht naar een woning duurde wel twee jaar. Gelukkig kon Simone na één jaar zwerven in een opvangcentrum wonen en vond ze van daaruit een leuk en betaalbaar appartement.

In het opvangcentrum sloot Simone vriendschap met Caroline. Haar situatie was nog prangender. Caroline verdroeg het geweld van haar man niet meer. Ieder huis of appartement dat te huur stond, ging ze bekijken. Vol hoop en onvermoeibaar nam ze keer op keer contact met de eigenaar of het immokantoor. Telkens ving ze bot: haar inkomen was te laag, haar voorkomen te armoedig. Uiteindelijk moest zij haar intrek nemen in het opvangcentrum. Daar kon ze eerst op adem komen om nadien haar zoektocht te hervatten. “Wie zoekt, die vindt” moet haar motto geweest zijn. Na lang zoeken - meer dan drie jaar - vond ook zij opnieuw een eigen woning.

Marijke Decuypere

APPARTEMENT

Hall, living, keuken, 1 slaapkamer,
badkamer met douche.

Voorwaarden: zie achterkant →

TE HUUR

Mensen zonder
of met een laag inkomen:
gelieve zich te onthouden!

EEN VASTBERADEN ENGAGEMENT DAT GEEN KEUZE WAS

▲ De film 'Joseph de rebel' gaat over het ontstaan van ATD Vierde Wereld

TOEN JOSEPH WRESINSKI IN DE BARAKKENWIJK VAN NOISY-LE-GRAND TERECHT KWAM, WILDE HIJ ABSOLUUT EEN BEWEGING OPRICHTEN OMDAT ER ZONDER BEWEGING GEEN TOEKOMST EN BEVRIJDING WAS VOOR DEZE GEZINEN, DIE ENKEL OVERSTELPT WERDEN MET LIEFDADIGHEID. HET EERSTE WAT HIJ DEED WAS VRIENDEN ZOEKEN VOOR DE GEZINEN IN ARMOEDE, MENSEN DIE HEN RESPECTEERDEN. ZE KWAMEN UIT VERSCHILLENDE MILIEUS EN UIT VERSCHILLENDE LANDEN. EEN VAN HEN WAS BERNADETTE CORNUAU.

Cosmeticabedrijf

Bernadette Cornuau was een jonge vrouw die werkte voor een groot Frans cosmeticabedrijf. Niets wees erop dat ze één van de eerste volontairs van de beweging ATD Vierde Wereld zou worden. Een ontmoeting met een jongetje in het kamp van Noisy-Le-Grand raakte haar. Vanaf dat moment bracht ze haar vrije momenten door in Noisy-Le-Grand, om zich een paar jaar later definitief bij Père Joseph en zijn beweging ATD Vierde Wereld te voegen. We schrijven jaren vijftig van de vorige eeuw.

Een geëngageerde vrouw

Op het einde van haar leven vertrouwt Bernadette haar verhaal toe aan Jean-Michel Defromont, opdat "het zou dienen" voor de volgende generaties. Ze doet het voor "al die jongeren die zich engageren zoals wij ons engageerden toen we jong waren". In haar jeugd wordt Bernadette geconfronteerd met ongelijkheid. Op internaat voelt ze het verschil. De

▲ Bernadette (rechts) in La Campa

meisjes worden, naargelang hun afkomst, verschillend behandeld. Bernadette kan niet zwijgen bij het zien van dit onrecht. Ze is radicaal en wil, tegen elke prijs, gedrag dat in haar ogen onaanvaardbaar is, veranderen. Al van jongsaf gaat Bernadette op zoek naar mensen die niet meetellen. Ze wil naast hen staan: "Het was geen beslissing, geen keuze, ik werd er door aangetrokken."

Caravan

Haar eerste opdracht als volontair is in "La Campa", een sloppenwijk nabij Parijs. Ze installeert zich in een caravan op het terrein om dicht bij de mensen te staan. Een van haar eerste acties is ervoor te zorgen dat de kinderen van La Campa naar school kunnen gaan.

Nadien vertrekt Bernadette naar New York. Ze gaat steeds vanuit dezelfde achterliggende gedachte te werk: "nooit iemand alleen laten die met armoede wordt geconfronteerd." Ze bedoelt hiermee de gezinnen en mensen in armoede, maar ook de mensen die met hen meestrijden. Niemand moet de strijd alleen aangaan. Ze neemt deel aan de marsen georganiseerd door Martin Luther King. Ze realiseert zich dat dit ook interessant kan zijn voor de vierdewereldbeweging: "Er is nabijheid bij de gezinnen nodig, maar ook een publieke strijd, bij de opniemakers en machthebbers, een institutionele erkenning." Op die manier zal er wederzijds respect ontstaan.

Het is echter niet altijd eenvoudig. Ze stuit vaak op onbegrip: "We moeten met rede uitleggen wie we zijn, ook al worden we niet meteen begrepen. Je moet ook heel veel geduld hebben. En dat had ik niet. Het ergst wat er is, is beschouwd te worden als iemand die je absoluut niet wil zijn, niet begrepen te worden door hen met wie je strijdt, door hen met wie je banden wil smeden opdat de dingen zouden veranderen." In Amerika voelt Bernadette zich erg eenzaam. Ze put veel steun uit de briefwisseling met andere volontairs.

Vastberadenheid en passie

Na enkele jaren vraagt Père Joseph haar om terug te keren naar Frankrijk. Ze is opnieuw aanwezig bij gezinnen in een Parijse sloppenwijk, la Cerisaie, en nadien aanvaardt ze een verantwoordelijkheid in Noisy-le-Grand. Het is een belangrijk

moment in Noisy. De 250 gezinnen die er meer dan 12 jaar in de modder leefden, worden ondersteund bij hun verhuis, want de sloppenwijk van weleer zal een nieuwe wijk worden, met 'echte woningen', een plaats waar gezinnen die nergens anders een plek vinden terecht kunnen en ondersteund worden, zonder dat ze als gezin uiteengerukt worden. Ze bijt zich vast in haar opdracht. Noisy moet een voorbeeld worden dat aantoonde dat ook de armsten recht hebben om te leven en om een plaats te vinden.

Ze begeleidt Père Joseph ook op verschillende studiereizen in onder andere Groot-Brittannië, Guatelama, Brazilië en ze zorgt mee voor de verspreiding van de vierdewereldbeweging in verschillende landen. Met vastberadenheid en passie zorgt ze ervoor dat het volontariaat en de beweging steeds sterker worden in het zoeken naar de meest verlaten plaatsen en de meest "onvindbaren".

Voor Bernadette wil leven zeggen: zich oprecht engageren. Zich engageren opdat niemand vergeten wordt, opdat iedereen als mens behandeld wordt. Dat is ook de basis van het vertrouwen dat tussen haar en de anderen leeft: "Ik denk dat het geheim de oprechtheid van ons allen is. [...] We willen dat alle gezinnen kunnen leven zoals ze het zelf willen. Deze oprechtheid heeft een ongelofelijke kracht." Ze geeft iedereen de vrijheid om zelf actor te zijn van de verandering die hij of zij wil. Ze blijft zich altijd vragen stellen: wie heeft er wat gewonnen aan vrijheid en verantwoordelijkheid met onze acties? Door wie? Door wat? Haar blik is altijd gericht op haar doel, de strijd die ze moet leveren; die neemt haar helemaal in.

Onmacht en houvast

Kinderen en jongeren zijn altijd een houvast voor haar: "Het is niet mogelijk dat deze kinderen, die zoals alle andere kinderen zijn, voorbestemd zijn om volwassenen in armoede te worden." Ze is ontroerd door hun enthousiasme, hun geluk, hun engagement.

Toch wordt Bernadette vaak geconfronteerd met een gevoel van onmacht. Ze heeft af en toe nood aan een pauze: "Ik hield van deze tijd alleen, waarin ik afstand kon nemen." Ze is menselijk, geen heldin en dit brengt haar dicht bij de mensen. Ze wil niet beschouwd worden als een heilige: "Er zijn anderen zoals ik. Die zich ook vastbijten. Ik ben altijd zo geweest."

De laatste jaren van haar leven wordt Bernadette getroffen door ziekte en is ze aan haar bed gekluisterd, maar ze verliest nooit haar innerlijke rust en haar lach. Ze heeft de gave om de juiste woorden te kiezen en zoekt oprechtheid in haar relaties. Veel mensen zoeken haar op en vragen haar raad. Jean-Michel Defromont zegt hierover: "Ze kon je de dingen in een nieuw perspectief laten zien."

Sara Philips

Jean-Michel Defromont. *J'ai cherché si c'était vrai. Bernadette Cornuau, une femme engagée.* Editions Quart Monde, 2015

OVER ONMACHT, BEMIDDELING EN PRINCIPEZAKEN

JUSTITIE IS EEN HEFBOOM OM TE STRIJDEN TEGEN DE KWETSBAARHEID VAN MENSEN IN ARMOEDE. MAAR TOEGANG TOT JUSTITIE IS EEN PARCOURS VOL HINDERNISSEN. HET STEUNPUNT ARMOEDE-BESTRIJDING BUNDELDE KNELPUNTEN EN AANBEVELINGEN.

▲ Het recht om ouder te zijn was een van de thema's tijdens de Franstalige Volksuniversiteit in oktober

Het eerste hoofdstuk uit het verslag van het Steunpunt is een taaie kluit en dat heeft natuurlijk met het onderwerp te maken. De wereld van het Recht heeft een eigen taal en codes en een structuur waarin een buitenstaander zijn weg niet vindt. Er is de vrederechter en de familierechter, de correctionele rechtbank, de Raad van State en nog zoveel meer. Die ingewikkeldheid straalt af op elke dialoog die over justitie gevoerd wordt. En dan moeten we het nog hebben over het landschap rond justitie. Buiten de rechtbanken is er een werkveld waar rechten eveneens gewikt en gewogen worden.

Ontzenuwen

Elke grote dienstverlener heeft een ombudsdienst: de watermaatschappij, het energiebedrijf, het ziekenhuis. Ook de federale overheid, de Vlaamse overheid en grote steden hebben een ombudsman of -vrouw om conflictsituaties te ontzenuwen. De drempel is laag: het volstaat meestal een brief te schrijven. De Belgische ombudsmannen en -vrouwen wijzen er echter op dat mensen in armoede tot nu toe heel weinig beroep op hen doen. Maar hun jaarverslagen zijn wel interessante bronnen om de uitoefening van rechten te evalueren.

Bemiddeling

Geschillen kunnen bijgelegd worden door onderhandelingen. Bemiddeling in de zin van het Gerechtelijk Wetboek is een welbepaalde procedure, waarin twee of meer partijen trachten op vrijwillige basis met de hulp van een bemiddelaar hun geschil bij te leggen. Dat kan de communicatie tussen de partijen herstellen. Maar er heerst bezorgdheid dat bemiddeling een soort van 'tweederangs-justitie' wordt waarbij de rechten van de meest kwetsbare partij in het gedrang komen. De bemiddeling vergt immers een goed inzicht in rechten, wederzijds begrip, en partijen die dezelfde taal spreken, dezelfde betekenis aan woorden geven. Bemiddeling kan zo vele uren innemen en is daardoor soms onbetaalbaar.

Eerste lijn en tweede lijn

Advocaten, wetswinkels, vakbonden, OCMW's en CAW's kunnen juridische informatie en praktische inlichtingen geven. Dat is de eerste lijn maar de toegang tot informatie kan beter, door ze bijvoorbeeld te brengen op plekken waar mensen vaak komen. Ook een bijstandsregister zou handig zijn: waar kan je terecht voor welk soort bijstand? Het zou beroepsmensen helpen bij het doorverwijzen.

Als een rechtszaak dan toch de meest aangewezen stap is, hoe geraak je op de tweede lijn? Je hebt een advocaat nodig om je rechten te verdedigen. De vraag naar 'pro-Deo's' stijgt, de budgetten volgen niet. Magistraten wijzen er bovendien op dat zij sterk beoordeeld worden op het aantal zaken dat ze afhandelen en dat komt de kwaliteit niet ten goede.

Wat eerst komt

Mensen in armoede weten vaak niet dat ze rechten hebben. Of hun rechten worden belachelijk gemaakt en dan geloven ze er ook niet meer in. Steeds meer mensen in armoede komen 'onder beheer van goederen en personen' te staan, een beschermingsstatuut. Vaak begrijpen ze niet waarom en verwarren ze dit met de collectieve schuldenregeling. Sommige diensten koppelen de toekenning van rechten aan dit beschermingsstatuut. De kwetsbare personen kunnen de gevolgen niet inschatten, tot ze vaststellen dat ze 'burgerlijk dood' zijn. De wet is in 2013 wel grondig hervormd en benadrukt de autonomie van mensen: eerst komt de vraag of een loutere begeleiding en hulp niet volstaan.

Mensen in armoede vrezen vaak dat hun rechten elkaar tegenwerken. Als ze een klacht indienen omdat hun woning onbewoonbaar is, zal de bijzondere jeugdbijstand misschien ingrijpen. Ze hebben angst dat wanneer ze een recht willen uitoefenen, andere problemen zullen ontdekt worden.

Angst voor de rechter

De angst voor alles wat te maken heeft met rechter of rechtbank verlamt mensen in armoede. Soms negeren ze briefwisseling en dagvaardingen. Dat is een uiting van machteloosheid maar daardoor verspelen ze ook hun kansen om recht te krijgen. Verenigingen waar armen het woord nemen, pleiten dan ook voor het recht begeleid te worden door iemand naar keuze, zowel voor, tijdens en na een gerechtelijke procedure.

Verenigingen in de rechtbank

Verenigingen kunnen kwetsbare mensen steunen bij het voeren van een gerechtelijke procedure, omdat ze er een principezaak van willen maken. Met die steun, zowel financieel, administratief als sociaal, die veel verder gaat dan loutere begeleiding, zullen mensen in armoede de stap kunnen zetten naar de rechtbank. Zo leert ook de rechtbank bij over situaties die anders onbekend blijven. Baanbrekende arresten kunnen mensen in armoede moed geven om zich tot justitie te wenden, indien nodig. Maar vooral kunnen ze de wetgeving doen evolueren.

Verenigingen kunnen ook het collectief belang verdedigen. Tegen een reglement dat in het nadeel werkt van mensen in armoede kunnen ze in beroep gaan bij de Raad van State. De bedoeling is dan om de regel zelf te laten afschaffen. Of omgekeerd: rechten die voor iedereen gelden, blijken in de praktijk niet te werken voor mensen in armoede. Zo kan je zeggen dat het recht op degelijke huisvesting dode letter blijft voor mensen die dakloos zijn. Het zou goed zijn mocht een vereniging dit bij justitie kunnen aanklagen.

Er zijn echter nog weinig rechtsvorderingen uit collectief belang, vooral omdat er veel voorwaarden zijn om zo'n procedure op te starten.

M.T. Poppe

Bron: Tweejaarlijks verslag 2014-2015 van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Publieke diensten en armoede - een bijdrage aan politiek debat en politieke actie.

www.armoedebestrijding.be

PAPIER EN DIALOOG

De wereld verbeteren begint ook op papier. Opwindend klinkt het niet, maar om armoede uit te roeien, zijn goede wetten nodig en instellingen die even goed werken voor arme als voor rijke burgers. Wie van op grote hoogte kijkt, ziet de loszittende treden onderaan niet. Diepe armoede wordt niet opgelost met maatregelen die vanuit het gezichtspunt van de modale burger vanzelfsprekend lijken. Net zo min bestaat de oplossing uit een revolutie waarbij mensen in armoede het heft in handen nemen. In een complexe samenleving is dialoog nodig.

Steunpunt

Het Steunpunt armoedebestrijding is een plaats waar die dialoog georganiseerd wordt. Het is een publieke dienst waar mensen in armoede uit ATD Vierde Wereld en andere verenigingen in gesprek gaan met de overheid. Het begon met een vernieuwend project, afgerond in 1995. Het was de eerste keer dat een regering in België, in dit geval de federale, mensen in armoede niet alleen vroeg een verslag te maken over de toestand van de armoede, maar ook politieke voorstellen te doen om armoede te bestrijden.

Nieuwe realiteit, nieuwe aanbevelingen

Het Steunpunt heeft sindsdien als opdracht het Algemeen Verslag over de Armoede bij de tijd te houden. Dit wil zeggen dat het steeds opnieuw de veranderende realiteit van mensen in armoede beschrijft en aanbevelingen doet.

Daarom publiceert het om de twee jaar een nieuw verslag en organiseert het werkgroepen rond verschillende thema's waarbij mensen in armoede in dialoog gaan met beroepsmensen die met deze thema's te maken hebben. Kunnen mensen in armoede hun rechten waarmaken: recht op een degelijke huisvesting, recht op energie, recht op de bescherming van het gezinsleven, recht op sociale bescherming, recht op de bescherming van de gezondheid? Dat is de kernvraag voor het Steunpunt.

Dialoog: geen gewonnen zaak

Als mensen met verschillende achtergrond en verschillend temperament samenzitten, krijg je niet vanzelf een gelijkwaardige dialoog. Teksten moeten op tijd doorgegeven worden zodat mensen in armoede zich kunnen voorbereiden, samen met mensen die hen daarin steunen. De moderator moet zorgen dat iedereen aan de dialoog kan deelnemen, ook zij die dat niet gewoon zijn. Daar bestaan heel wat gespreksmethodieken voor. Iedereen moet kunnen volgen, maar iedereen moet ook een inbreng hebben in de dialoog. Verder zijn wederzijds begrip en respect voor verschillende ritmes, voorwaarden die voortdurend moeten bewaakt worden. Een gelijkwaardige dialoog is immers onmisbaar wanneer we echt stappen vooruit willen zetten om een einde te maken aan armoede en sociale uitsluiting.

Wouter Coolen

Samen bouwen aan de beweging tijdens de Startdag in september ▲

IN BEWEGING BLIJVEN

OM ARMOEDE UIT TE ROEIEN

Elk voorjaar kijken we even achterom. Welke weg hebben we afgelegd? Waar staan we nu en hoe gaan we verder? Armoede uitroeien blijft de ultieme uitdaging. Maar om niet verlamd te raken door een doel dat soms onbereikbaar lijkt, hebben we vijf bakens uitgezet.

1 Op zoek naar mensen in diepe armoede

Zoeken alleen volstaat natuurlijk niet. In de regio Ronse gaan we op weg met ouders met jonge kinderen. Door heel intensief aanwezig te zijn, proberen we het leven van jonge gezinnen vandaag beter te begrijpen. Wat we geleerd hebben, is hoe belangrijk het is langdurig aanwezig te zijn. Dan groeit er een vertrouwensband. Die zorgt ervoor dat we vaak als brugfiguur kunnen optreden bij contacten met andere diensten. Kleine veranderingen worden dan mogelijk en we zien ze ook.

2 Jouw inzet tegen sociale uitsluiting maakt het verschil

Daarvan willen we zoveel mogelijk mensen overtuigen. Dat doen we met dit Vierdewereldblad, dat op 7000 exemplaren verschijnt, met de website en andere publicaties, met leesavonden en vormingsmomenten. We willen informeren, opinies en visies formuleren over armoedebestrijding, de realiteit van armoede zichtbaar en voelbaar maken. Maar ook willen we de dagelijkse inspanningen van mensen in armoede tonen evenals het engagement van mensen die naast hen staan of die op de plaats waar ze werken en wonen, wijzen op de mechanismen van uitsluiting.

3 Actieve leden en solidaire sympathisanten verdienen ondersteuning

Minstens twee keer per jaar wordt in het Vierdewereldhuis in Brussel een kennisvoormiddag georganiseerd. We gaan dan in op actuele thema's in de samenleving om ons inzicht en denken te verrijken. In 2015 ging het over de gewijzigde regelgeving in de Jeugdzorg. Een tweede kennisvoormiddag ging over vooroordelen: diegene die we rondom ons horen, maar ook diegene die we zelf hebben.

Het team van de **volksuniversiteit** wordt door een ruimer team omringd. Na iedere volksuniversiteit worden alle groepen uitgenodigd om te evalueren en samen een nieuw thema te bepalen. Eén groep maakt het verslag. Dat is geen evidente zaak want soms gebeurt het dat mensen moeite hebben met lezen en schrijven. Daarom nemen we daarvoor de nodige tijd en zoeken we naar passende werkvormen.

4 Een maatschappelijke dialoog voeren over armoede en sociale uitsluiting

Dat doen we op verschillende plaatsen. We nemen deel aan overleggroepen en werken samen met andere verenigingen. Niet alleen op lokaal niveau, maar ook provinciaal, regionaal, nationaal en internationaal.

De medestandersgroep van **Brugge** is trekker van de werkgroep 'Brugge Dialoogstad'. Binnen dit overleg is de stem van mensen in armoede van essentieel belang. Zo heeft het stadsbestuur een duidelijk aanspreekpunt om inhoud te geven aan het armoedebeleid in Brugge. Door de werking van Brugge Dialoogstad was Brugge een van de eerste steden

Internationaal seminarie in Wijhe (Nederland) ▲

die de armoedetoets toepaste. Als er nieuwe regelgeving gepland is, wordt eerst gekeken naar wat de gevolgen zouden kunnen zijn voor mensen in armoede. Dat laat toe zo nodig nog bij te sturen.

5 Een brede nationale en internationale stroming van verzet

Armoede kent geen grenzen en dus moet armoedebestrijding ook grensoverschrijdend zijn. We vinden het heel belangrijk dat leden kunnen deelnemen aan internationale acties en ontmoetingen.

Ook via verschillende communicatiekanalen is er uitwisseling. Een brief van de internationale verantwoordelijken van ATD Vierde Wereld wordt toegestuurd aan alle groepsverantwoordelijken. Met nieuws over de beweging wereldwijd willen zij informatie geven en een verbondenheid bewerkstelligen. Die stroming van verzet is elk jaar extra zichtbaar in de periode rond 17 oktober. Dan worden wereldwijd herdenkingen georganiseerd voor de slachtoffers van grote armoede.

Wat hierboven staat is een kleine greep uit een rapport dat we bezorgden aan de Vlaamse overheid. De vzw ATD Vierde Wereld Vlaanderen is erkend als "Vereniging Waar Armen het Woord Nemen". Daardoor krijgt zij subsidies die moeten verantwoord worden. Maar ook alle mensen die ons op een of andere manier steunen – en zonder uw steun kunnen we niet – vinden in het 'Voortgangsrapport' een verslag van onze werking. U vindt het rapport op onze website.

Evelien Lambrecht

De beweging ATD Vierde Wereld is in België actief via vier VZW's:

- ATD Vierde Wereld België vzw is erkend om fiscale attesten af te leveren en staat in voor de fondsenwerving. Ze steunt hiermee acties en teams in België en elders in de wereld.
- ATD Vierde Wereld Vlaanderen vzw is erkend en gesubsidieerd als bovenlokale Vereniging waar Armen het Woord Nemen.
- ATD Quart Monde Wallonie-Bruxelles asbl is erkend en gesubsidieerd als organisatie voor permanente vorming.
- ATD Quart Monde Jeunesse Wallonie-Bruxelles asbl is erkend als jeugdvereniging.

Financieel

Onze rekeningen worden gecontroleerd door externe auditeurs en gecertificeerd door een erkend bedrijfsrevisor. Schenkers kunnen gedetailleerde financiële informatie aanvragen.

Zie ook onze website en www.donorinfo.be.

ATD Vierde Wereld België is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) en elk van de vzw's ondertekende haar ethische code.

Ethische fondsenwerving

Foto door Jos gemaakt: Fietsen om Grimnitzsee ▲

JOS DELISSE

(1960-2016)

VOLONTAIR VAN ATD VIERDE WERELD – DICHTER – ZANGER – LIEDJESSCHRIJVER

▲ Jos (rechts) als muzikant tijdens het “Sommerfest der Kommunität Grimnitz”

Jos werkte van 2007 tot 2014 mee aan het Vierdewereldblad. Met zijn journalistieke ervaring gaf hij aan een redactieteam van vrijwilligers meer dan een duwtje in de rug. Maar hij bouwde ook de website uit, maakte filmpjes, brochures en folders. Het redactieteam werd een MultiMediaTeam. Jos gaf zijn kennis en enthousiasme door. Niet in het minst aan vele jonge mensen. Jos kwam uit Nederland, Noord-Brabant, en verhuisde in 2007 met zijn vrouw Katia Mercelis naar Brussel om er voor ATD Vierde Wereld België te werken. Sinds de zomer 2014 zetten ze zich in voor ATD Vierde Wereld Duitsland. Poëzie en songteksten, de verwondering van een Nederlander die Brussel ontdekt, en nog wat meer, dat vindt u terug op de website www.josdelisse.eu. De foto op onze voorpagina is ook van zijn hand.

144 Tekens

Twaalf legers zonder regels hielden stand in Nederlands

Twaalf dozijn gemene tekens vochten mee in woordverband

Zochten samen zin in strofen met poëzie als eindtoestand

Jos Delisse

JOS,

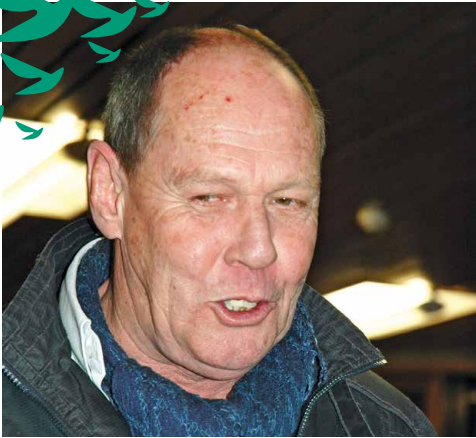
WEERBARSTIGE HAARBORSTELS BOVEN HELDERE OGEN

EN EEN JONGENSLACH VAN ZACHT ONTWAKEN

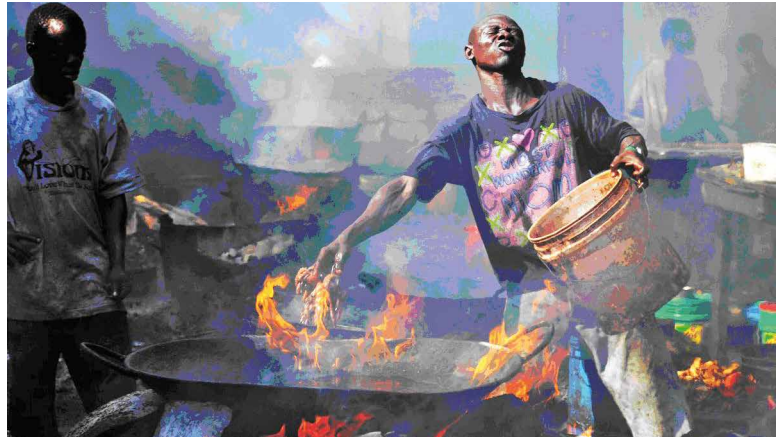
ZO IS JOUW LIED ALS EEUWEN-OUDE ZANGEN BLIJVEN HANGEN

EN DÀT VERGETEN WIJ NIET !

KAREL STAES

▲ Niek Tweehuijsen
(foto: Noëlla Pensaert – De Caluwé)

▲ Op de vismarkt in Dar es Salaam

HOE ATD VIERDE WERELD IN TANZANIA KWAM

'Het was niet de bedoeling dat ik jarenlang in Tanzania zou blijven en al helemaal niet dat ik er een boek over zou schrijven.'

Na een lange vakantie in Tanzania, een sabbattijd, vraagt de internationale beweging ATD Vierde Wereld aan Niek Tweehuijsen om terug te keren naar het land. Tijdens die sabbatmaanden heeft hij heel wat contacten gelegd met mensen aan de onderkant van de samenleving.

Niek keert terug, niet met een uitgewerkt plan, maar wel met twintig jaar ervaring van nabijheid - in verschillende Europese landen - bij jongeren en gezinnen die in armoede leven.

Op zoek naar het alledaagse leven in Dar es Salaam belandt Niek op de vismarkt. Het krioelt er van de mensen. Vissers en visverkopers, maar ook mensen op zoek naar klusjes. Veel jongeren op de vismarkt zijn afkomstig uit het binnenland van Tanzania. Als kind trokken ze weg uit hun dorp. Ze hebben geen eigen onderkomen. Van wat ze bij elkaar scharrelen, bouwen ze gammele hutjes. Onder deze jongeren zijn er ook, die bendes vormen, waardoor de hele groep een slechte reputatie krijgt en gezien wordt als het uitschot van de Tanzaniaanse samenleving.

'Langzaam maar zeker bouwde ik aan een team en in de loop der jaren startten we allerlei activiteiten en ondersteunden wij lokale organisaties.'

Behalve met ervaring komt Niek ook toe met pen en papier. Als hij zijn eerste stappen zet op de immense vismarkt van Dar es Salaam zijn de indrukken overweldigend. Hij schrijft en blijft schrijven. Die dagboeken zijn de rijke bron waaruit later het boek is gegroeid. Hij schrijft voortdurend omdat het hem helpt om mensen te begrijpen. Hij stuurt brieven naar vrienden en familie maar vooral ook naar het team in het internationale centrum van de vierdewereldbeweging in Frankrijk.

Zij gaan in gesprek met hem, ze ondersteunen hem. 'Je kan maar doorgaan omdat er andere mensen zijn rondom jou. Anders ben je na drie weken weg.'

Na acht jaar keert Niek terug, maar in Tanzania werkt nog steeds een team van ATD Vierde Wereld.

www.strootjes.com

Niek Tweehuijsen, Jean-Michel Defromont. Strootjes in het zand. Uitgeverij Elikser, 2013. ISBN: 9789089545923

'Een zeer boeiende en gedreven man'

'Een boek dat inzichten bijbrengt'

'Niek respecteert de waardigheid van mensen, geeft hen een klein duwtje, een tikje extra, en daarna kunnen ze zelf een grote stap zetten.'

HET BOEK 'STROOTJES IN HET ZAND' IS EEN IDEAAL VERTREKpunt VOOR EEN GESPREK OVER ARMOEDE HIER EN IN HET ZUIDEN.

Leesgroep, vereniging, werkgroep, vrienden-groep: u kan een bijeenkomst organiseren.

U kan bij ons gratis tien exemplaren van het boek uitlenen, zodat deelnemers het boek op voorhand kunnen lezen.

Graag een medewerker van ATD Vierde Wereld om de bijeenkomst te begeleiden? Of wenst u de auteur uit te nodigen?

Neem contact op met ons.

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Zondag 3 juli 2016

Plaats van dialoog en vorming met mensen in armoede

LEESBIJEENKOMSTEN

Zonhoven: zaterdag 11 juni 2016 van 10u tot 12u30 in zaal Siloam, Holsteenweg 17.

We ontvangen Ingrid Hutter, volontaire uit Nederland, naar aanleiding van haar boek 'Het geheim van een Nieuwe Wereld'. Hierin beschrijft Ingrid de uitzichtloze situaties waarin veel mensen verkeren, maar ook de onverwoestbare levenskracht, die zich altijd weer naar het licht weet te worstelen.

Info en inschrijving: Sabine Meyers, sabinemeyers@hotmail.com, 0471/135759

Leesbijeenkomsten zijn ook gepland in:

- Lint

Raadpleeg daarvoor onze website.

ZOMERKAMP JONGEREN

13 t.e.m. 19 juli in het Vierde Wereldhuis

INFORMATIE-ONTMOETING: *De internationale Beweging ATD Vierde Wereld in België, wat is dat, wie zijn dat?*

De beste manier om dat echt te weten te komen is ons ontmoeten. Maak een afspraak.

GEÏNTERESSEERD IN EEN VAN DEZE ACTIVITEITEN?

Informereren en aanmelden via het secretariaat: contact@atd-vierdewereld.be.

ACTUELE INFORMATIE: zie www.atd-vierdewereld.be

CEREMONIE VOOR DE STRAATDODEN VAN 2015

ATD Vierde Wereld is in Brussel lid van het Straatdodencollectief. Niet alleen straatbewoners en eerstelijnsorganisaties, maar ook instellingen en burgers maken deel uit van het dit informele netwerk. Als iemand die op straat geleefd heeft overlijdt, wordt getracht de identiteit te achterhalen, familie en vrienden te vinden en hen te betrekken bij een zo waardig mogelijk afscheid.

In 2015 waren er opnieuw 55 straatdoden in Brussel. De ceremonie om deze doden te herdenken ging door op woensdag 25 mei in het stadhuis van Brussel.